

3. Мудрецький Р. В. Відповідальність за колабораційну діяльність. *Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації, документування та розслідування колабораціонізму*. 2022. С. 76–78.

**Рак
Сніжана Юрївна,**
здобувачка вищої освіти
ННІ права та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**Співавтор:
Задаля
Дмитро Костянтинович,**
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Питання розробки концепції реформи адміністративного права і перші шляхи до втілення її в життя, викликали потребу наукового забезпечення деяких правових інститутів та категорій. А саме, інституту адміністративної відповідальності юридичних осіб. Згідно кодексу України з питань адміністративного правопорушення, адміністративна відповідальність може бути лише для фізичних осіб. Але на сьогоднішній день, діючим законодавством України юридичні особи також визнані суб'єктами адміністративної відповідальності. Цей факт пов'язаний з процесом приватизації, а також появою приватного сектора, яке зумовило необхідність зосередити відповідні механізми адміністративного впливу на юридичні організації в руках державної влади. Юридична особа може бути притягнута до адміністративної відповідальності, якщо її дії мають ознаки елементів правопорушення.

Звертаючись до теоретичних положень адміністративного права, відзначимо позицію Д. Авер'янова, який вважає що адміністративна відповідальність – це сукупність адміністративних правовідносин, які виникають у зв'язку із застосуванням уповноваженими на те органами (посадовими особами) до осіб, що вчинили адміністративний проступок, передбачених нормами адміністративного права особливих санкцій – адміністративних стягнень». Поряд із цим, Д. М. Лук'янець надає власне визначення: адміністративна відповідальність – це відносини, що виникають між органами виконавчої влади і фізичними або юридичними особами (за умов

відсутності між ними відносин службового підпорядкування) з приводу вчинення останніми передбачених законодавством протиправних діянь і полягають у застосуванні до них в адміністративному порядку передбачених законом стягнень [1, с. 201].

М. Костів, вивчаючи адміністративну правосуб'єктність юридичних осіб та особливості її реалізації в адміністративно-деліктних правовідносинах, а також правові механізми забезпечення деліктоздатності юридичних осіб, метою адміністративної відповідальності юридичних осіб називає забезпечення дотримання правопорядку (чи контрольованого рівня правопорушень) у сфері державного управління. Адміністративна відповідальність юридичних осіб, зазначає він, має реалізовуватись, переважно, через правовідновлюючу, компенсаційну функцію, при цьому відновленню підлягає не лише порушений правопорядок, але й мають бути компенсовані громадянину, державі і суспільству завдані їм втрати. Як справедливо зазначає М. Костів, в окремих випадках компенсаційна функція може поєднуватись з репресивно-карною, коли для юридичної особи-правопорушника настають негативні наслідки, які є примусовим обмеженням, карою (репресією) за скоєне нею протиправне діяння. На думку вченого, застосування ж щодо юридичних осіб, поряд із компенсаційною і репресивною функціями, превентивно-виховної функції можливе лише коли законодавством передбачено паралельне застосування адміністративної відповідальності юридичних осіб з відповідальністю посадових осіб [2, с. 638].

Юридичні особи, як і фізичні особи, є повноправними суб'єктами всіх видів правовідносин, а тому можуть здійснювати різного роду протиправні діяння. Але суттєва різниця цих протиправних діянь полягає саме в характері суб'єктивної сторони конкретного правопорушення. Важливим моментом у відображенні поняття «відповідальність юридичної особи» є поняття «вина», що являє собою свідоме, психічне ставлення особи до вчиненого нею протиправного діяння та його наслідків. На жаль, до юридичної особи поняття «вина» в зазначеному розумінні не може бути застосоване, тому що реально юридична особа не може фізично володіти свідомістю, певним психічним ставленням до тієї чи іншої ситуації. Будь-яка юридична особа є правовою формою структурно організованих соціальних утворень, організацій. Юридичною особою є організація, яка створена і зареєстрована у встановленому законом порядку [3, с. 75].

Отже, вина юридичної особи – це психічне (свідоме) ставлення фізичних осіб, що входять до складу юридичної особи, до зв'язку між їхніми діями (бездіяльністю) і протиправними діями власне юридичної особи. Психічне ставлення фізичної особи до зв'язку між її діями і протиправними діями юридичної особи може виявлятися в двох формах:

– фізична особа усвідомлює, що її дії (бездіяльність) приведуть до вчинення юридичною особою протиправного діяння, і вчиняє такі дії (продовжує бездіяльність);

– фізична особа не усвідомлює, що її дії (бездіяльність) приведуть до вчинення юридичною особою протиправного діяння, хоча повинна усвідомлювати це, і вчиняє такі дії (продовжує бездіяльність) [3, с. 77].

Притягнення до юридичної відповідальності має здійснюватися у суворому порядку, на підставі процесуальних норм, що регламентують провадження у справі про порушення юридичними особами норм законодавства. Його аналіз дає підстави стверджувати, що лише в прийнятих останнім часом законах України, які встановлюють відповідальність юридичних осіб у публічних сферах, зокрема в законах про банки і банківську діяльність, про захист економічної конкуренції, процесуальні норми стали органічною частиною законодавства про юридичну відповідальність. Так, наприклад, ст. 334 Митного кодексу України передбачає, що відправлення без дозволу митного органу транспортного засобу, який перебуває під митним контролем, тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб підприємств до десяти неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Крім того, у 2009 р. Верховна Рада України прийняла Закон «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень», який установлює відповідальність юридичних осіб за вчинення їх уповноваженими особами корупційних правопорушень, а також визначає порядок притягнення до відповідальності. Ст. 4 цього Закону закріпила, що на юридичних осіб судом можуть бути накладені такі види стягнень: штраф; заборона займатися певним видом діяльності; конфіскація майна; ліквідація юридичної особи [1, с. 202].

Слід зазначити, що переважною, основною в українській адміністративно-правовій науці є теза про необхідність законодавчого закріплення інституту адміністративної відповідальності юридичних осіб. І необхідно підтримати думку переважної більшості вчених-адміністративістів, що юридична особа є повноправним суб'єктом адміністративного правопорушення (проступку), має відповідний рівень правосуб'єктності, і отже до неї можуть бути застосовані заходи адміністративної відповідальності, наприклад у вигляді наступних стягнень:

- заходи морально-правового характеру у формі попередження;
- заходи майнового (грошового) стягнення у формі штрафу, стягнення вартості товарів і транспортних засобів, конфіскації предметів, які стали безпосередніми об'єктами здійснення правопорушення;
- стягнення, спрямовані на обмеження діяльності юридичних осіб, позбавлення їх окремих повноважень або позбавлення спеціального права, які можуть застосовуватись у формі відкликання (анулювання) ліцензії (дозволу) і т.д. [2, с. 639].

Підсумовуючи вище наведену інформацію, можна сказати що наявність в Україні інституту адміністративної відповідальності юридичних осіб є необхідною. Це тому, що саме в нашій державі діє багато суб'єктів господарювання, а саме акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, малі підприємства тощо, які часто зовсім не мають чіткої і формально встановленої структури управління або приховують її. Це призводить до того що під час розв'язання конфліктів з законом, ускладнюється

можливість залучення до відповідальності винних юридичних осіб. Задля того, аби не виникало таких ситуацій, потрібно покращувати чинне законодавство, яке регулює відносини адміністративної відповідальності юридичних осіб.

Перелік використаних джерел

1. Ковальов А. В. Актуальні питання адміністративного права та процесу, фінансового права. *Митна справа №6(96) 2014*, частина 2, книга 1. С. 201-202
2. П. С. Лютіков. Адміністративна відповідальність юридичних осіб: теоретико-правовий аналіз. *Форум права*. - 2013. - № 1. С. 638-639
3. Кравець М. О. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. *Науковий збірник «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції» №4/2017*. С. 75-77

Рак

Сніжана Юрїївна,

здобувачка вищої освіти
ННІ права та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Ісланкін

Сергій Миколайович,

старший викладач
кафедри кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРИВАТНИЙ ДЕТЕКТИВ ТА ЙОГО ПРАВОВИЙ СТАТУС

На сьогодні, в умовах розвитку суспільства, розширення демократичних принципів з питань захисту прав та свобод людини, захисту діяльності юридичних осіб, розвиток діяльності приватних детективів набуває значущої актуальності. Діяльність приватних детективів є дещо подібною до діяльності правоохоронних органів. Зазвичай, в детективні агентства, громадяни звертаються для розслідувань економічних та кримінальних злочинів. До таких злочинів можна віднести: шахрайство в сфері бізнесу; крадіжка, яка вчинена робітниками підприємства, установи чи організації; хабарництво; розкрадання товарів, документів, що стосуються сфери діяльності того чи іншого підприємства тощо.

Законопроект № 1228-1 визначає детективні послуги, як діяльність, що полягає в пошуку, отриманні, обробці та передачі інформації про осіб, об'єкти і події, що здійснюється на підставі договору, укладеного між замовником